

sparebankstiftelsen

Offentliggjøring av finansiell
informasjon i samsvar
med kapitalkravsforskriften
del IX

PILAR 3

31.12.2018

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	3
1.1	Innledning.....	3
1.2	Om Spareskillingsbanken	3
2	KAPITALDEKNINGSSREGLER	3
2.1	Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital	3
2.2	Pilar 2: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging.....	4
2.3	Pilar 3: Institusjonenes offentliggjøring av finansiell informasjon.....	4
3	ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV	5
3.1	Ansvarlig kapital banken	5
3.2	Ansvarlig kapital konsolidert	6
3.3	Kapitalkrav banken.....	7
3.4	Kombinert kapitalbufferkrav banken	8
3.5	Kombinert kapitalbufferkrav konsolidert.....	9
3.6	Uvektet kjernekapitalandel banken (Leverage Ratio).....	10
3.7	Uvektet kjernekapitalandel konsolidert (Leverage Ratio).....	10
4	STYRING OG KONTROLL AV RISIKO.....	11
4.1	Innledning.....	11
4.2	Organisering og ansvar.....	11
4.3	Risiko- og kapitalstyring.....	12
5	REGULATORISK KAPITAL (PILAR 1)	13
5.1	Kredittrisiko - Standardmetoden.....	13
5.2	Operasjonell risiko – Basismetoden	19
6	TILLEGGSKAPITAL (PILAR 2)	19
6.1	Innledning om metodevalg ved beregning av tilleggskapital (ICAAP).....	19
6.2	Kredittrisiko	19
6.3	Likviditetsrisiko.....	20
6.4	Markedsrisiko	21
6.4.1	Egenkapitalposisjoner og verdipapirfond	21
6.4.2	Renterisiko.....	22
6.4.3	Spreadrisiko.....	22
6.5	Operasjonell risiko.....	22
6.6	Forretningsrisiko og strategiske risikoer	23
6.7	Offentliggjøring av Pilar 2 - krav.....	23
7	OPPSUMMERING.....	24

1 INNLEDNING

1.1 Innledning

Dette dokumentet gir en beskrivelse av risiko- og kapital situasjon i Spareskillingsbanken. Dokumentet skal dekke kravet til offentliggjøring av finansiell informasjon i samsvar med kapitalkravsforskriftens del IX (Pilar 3) samt krav til offentliggjøring av opplysninger om overholdelse av kravet til motsyklisk kapitalbuffer og ansvarlig kapital i samsvar med Finanstilsynets fastsatte standardtabeller.

1.2 Om Spareskillingsbanken

Historikk

Spareskillingsbanken het Christianssand Arbeiderforenings Spareskillingsbank da den ble stiftet i 1877. Nøkternhet og et ønske om solid, stabil drift preget virksomheten. Mye har forandret seg siden den tid, men bankens ry som en seriøs, veldrevet sparebank for folk flest i byen gjelder fortsatt. Banken er lokalisert i Kristiansand, og er den siste rene gjenværende Kristiansandsbanken.

Forretnings- og markedsområde

Spareskillingsbanken er en lokal, selvstendig og samfunnsengasjert sparebank som tilbyr bank – og finansielle tjenester til personmarkedet samt små og mellomstore bedrifter i Kristiansandsregionen.

Opplysninger på konsolidert grunnlag

Spareskillingsbanken inngår ikke i regnskapsmessig konsern, så alle regnskapstall er på banknivå. Banken er imidlertid underlagt krav om konsolidering for kapitaldekningsformål og uvektet kjernekapital fra og med 2017 på grunn av eierandelen i Verd Boligkreditt AS (Verd).

Alle tall er pr 31.12 og oppgis i hele tusen dersom ikke annet er opplyst.

2 KAPITALDEKNINGSREGLER

Kapitaldekningsregelverket baseres på tre pilarer.

2.1 Pilar 1: Minimumskrav til ansvarlig kapital

Pilar 1 omhandler minstekravet til ansvarlig kapital for kredittrisiko, operasjonell risiko, markedsrisiko og risiko knyttet til verdipapirisering hvor minstekravet er fastsatt til 8 %, hvorav 4,5 % skal være ren kjernekapital og 6 % kjernekapital.

Det er i tillegg innført følgende bufferkrav ut over minimumskravet på 8 % for standardbanker:

Bevaringsbuffer	2,5 %
Systemrisikobuffer	3,0 %
Motsyklisk kapitalbuffer	2,0 %

Kapitaldekningen fastsettes som forholdet mellom bankes samlede ansvarlige kapital og risikovektede eiendeler.

De metodene som banken bruker ved beregning av minimumskravene for henholdsvis kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko er vist i figuren nedenfor.

Type risiko	Valgt metode
Kredittrisiko	Standardmetoden
Markedsrisiko	Standardmetoden
Operasjonell risiko	Basismetoden

2.2 Pilar 2: Vurderingen av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging

Banken skal ha en prosess for å vurdere samlet kapitalbehov i henhold til vedtatt risikoprofil samt en strategi for å vedlikeholde sitt kapitalnivå. Tilsynsmyndighetene skal overvåke og evaluere bankens interne vurdering av kapitalbehov og tilhørende strategi. Tilsynet skal sette i verk passende tiltak dersom de ikke anser prosessen for å være tilfredsstillende.

Proessen skal gjennomføres minimum årlig basert på vurdering av eksponering, kvaliteten i styring og kontroll og hvor risikoen kvantifiseres gjennom beregning av risikojustert kapital. Det benyttes så vel kvantitative metoder som kvalitative vurderinger ved fastsettelsen av kapitalbehovet.

Finanstilsynet foretar jevnlig vurdering av foretakenes risiko og kapitalbehov (SREP). I vurderingen legges det til grunn at foretaket skal ha kapital ut over minstekravet og bufferkrav for risikoer som foretaket er utsatt for og som ikke, eller bare delvis, er dekket i minstekravet i pilar 1 (pilar 2-krav). Pilar 2-kravet skal dekkes av ren kjernekapital.

Finanstilsynet fastsatte i 2018 bankens kapitalkrav til 2,3 %.

2.3 Pilar 3: Institusjonenes offentliggjøring av finansiell informasjon

Formålet med Pilar 3 er å supplere minimumskravene i Pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølgingen i Pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet, herunder analytikere og investorer, å vurdere bankens risikoprofil og kapitalisering samt styring og kontroll.

Informasjonen skal offentliggjøres og oppdateres minimum årlig. For øvrig er banken pålagt å offentliggjøre informasjon som anses egnet til å påvirke beslutningen til brukere av informasjonen i forbindelse med økonomiske forhold, senest 30 dager etter at banken er eller burde vært klar over forholdet. Informasjonen skal offentliggjøres på internett, og skal være tilgjengelig i minst fem år fra tidspunkt for offentliggjøring.

3 ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALKRAV

Bankens ansvarlige kapital består kun av ren kjernekapital. Ved beregning er det tatt hensyn til tillegg, fradrag og begrensninger i henhold til kapitalkravforskriftens definisjoner. Beregningene viser at banken er godt rustet til å møte økte kapitalkrav.

3.1 Ansvarlig kapital banken

Banken benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. Tabellen under viser bankens samlede beregningsgrunnlag, ansvarlig kapital og kapitaldekning pr 31.12.2018. Oversikten er satt opp i samsvar med Finanstilsynets standardtabell for beregning og offentliggjøring av ansvarlig kapital.

Ansvarlig kapital:	2018	2017
Opptjent egenkapital i form av tidligere års tilbakeholdte resultater	1.067.137	1.004.979
Revidert årsoverskudd fratrukket påregnelig skatt, gaveavsetning mv	42.201	61.759
Ren kjernekapital før regulatoriske justeringer	1.109.338	1.066.738
Regulatoriske justeringer		
Immaterielle eiendeler	-1.762	-3.508
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser (netto etter utsatt skatt)	-1.438	-668
Frdrag for ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-4.200	-5.200
Sum regulatoriske justeringer i ren kjernekapital	-7.400	-9.376
Ren kjernekapital	1.101.938	1.057.362
Annen godkjent kjernekapital	0	0
Kjernekapital	1.101.938	1.057.362
Tilleggskapital	0	0
Ansvarlig kapital	1.101.938	1.057.362
Risikoveid beregningsgrunnlag:		
Kredittrisiko	4.626.440	4.431.035
Operasjonell risiko	316.815	295.219
Markedsrisiko	0	0
Verdipapirisering	0	0
Totalt beregningsgrunnlag	4.943.255	4.726.254
Ren kjernekapitaldekning	22,29 %	22,37 %
Kjernekapitaldekning	22,29 %	22,37 %
Kapitaldekning	22,29 %	22,37 %

3.2 Ansvarlig kapital konsolidert

Banken har ingen datterselskap eller tilknyttede selskap med eierandel på 20 % eller mer.

Det er ved kapitalkravsberegningen innført krav om konsolidering av samarbeidende finansielle foretak med eierandeler på under 20 %. Det er imidlertid avklart med Finanstilsynet at eierandelen vår på 1,64 % i Frende Forsikring er uvesentlig og ikke trenger konsolideres.

Ved omtale av konsoliderte tall videre i dokumentet omfatter det derfor konsolidering i henhold til kapitalkravsforskriften.

Eierandeler som skal konsolideres	2018	2017
Verd Boligkreditt AS	18,18 %	16,32 %

Verd er et boligkredittselskap med konsesjon til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Selskapet eies sammen med 8 andre frittstående sparebanker. Bankens beholdning av ansvarlig lån på kr 1,2 mill og fondsobligasjon på kr 3 mill i Verd er trukket fra ved beregning av ansvarlig kapital.

Konsolidert kapitaldekning	Ren kjernekapital	Kjernekapital	Ansvarlig kapital
Kapital i banken	1.101.938	1.101.938	1.101.938
Forholdsmessig andel av kapital fra Verd	80.979	90.614	103.338
Reversering av fradrag	4.200	4.200	4.200
Interne eliminerings	-82.548	-82.548	-82.548
Kapital etter konsolidering med Verd	1.104.569	1.111.204	1.122.728
Netto beregningsgrunnlag i banken	4.943.255	4.943.255	4.943.255
Forholdsmessig andel av netto beregningsgrunnlag i Verd	597.733	597.733	597.733
Eliminering av interne fordringer og kapital	-239.025	-239.025	-239.025
Netto beregningsgrunnlag etter konsolidering med Verd	5.301.963	5.301.963	5.301.963
Konsolidert kapitaldekning	20,83 %	20,96 %	21,18 %

3.3 Kapitalkrav banken

Minimumskrav til ansvarlig kapital under Pilar 1 utgjør 8 %, og tabellen under viser kapitalkravet fordelt på engasjementskategoriene under kredittrisikoen, samt for operasjonell risiko. Videre vises de ulike bufferkravene.

Engasjementskategorier:		2018	2017
Stater og sentralbanker		0	0
Lokale og regionale myndigheter		0	94
Offentlig eide foretak		0	0
Multilaterale utviklingsbanker		0	0
Internasjonale organisasjoner		0	0
Institusjoner		10.658	6.629
Foretak		18.476	16.495
Massemarkedsengasjementer		11.209	12.141
Pantsikkerhet i bolig- og næringseiendom		278.566	276.787
Forfalte engasjementer		11.126	9.831
Høyrisiko-engasjementer		0	0
Obligasjoner med fortrinnsrett		2.938	2.713
Andeler i verdipapirfond		11.272	5.071
Egenkapitalposisjoner		20.080	19.070
Øvrige engasjementer		5.791	5.745
Kapitalkrav kredittrisiko		370.115	354.483
Øvrige kapitalkrav:			
Kapitalkrav markedsrisiko		0	0
Kapitalkrav operasjonell risiko 1)		25.345	23.618
Kapitalkrav verdipapirisering		0	0
Minimum kapitalkrav under pilar 1	8,0 %	395.460	378.100
Bufferkrav:			
Bevaringsbuffer	2,5 %	123.581	118.156
Systemrisikobuffer	3,0 %	148.298	141.788
Motsyklisk kapitalbuffer	2,0 %	98.865	94.525
Bankens samlede kapitalkrav under pilar 1	15,5 %	766.205	732.569
Pilar 2-krav ihht SREP fra 30. juni 2018	2,3 %	113.695	108.704
Bankens totale kapitalkrav under pilar 1 og 2	17,8 %	879.899	841.723

1) Banken benytter basismetoden for beregning av krav til ansvarlig kapital som skal dekke den operasjonelle risiko. Beregningsgrunnlaget i basismetoden er 15 % av gjennomsnittlig inntekt ved regnskapsårets slutt de tre siste år multiplisert med 12,5. Inntektsposter som medtas i beregningsgrunnlaget følger av § 42-1 i kapitalkravsforskriften.

3.4 Kombinert kapitalbufferkrav banken

Bankenes kapitalkrav består av ulike deler, og motsyklisk kapitalbuffer ble innført i 2015. Fra 31. desember 2017 utgjør den 2,0 %, men vil økes til 2,5 % fra 31. desember 2019. Spareskillingsbanken er ikke definert som systemviktig bank, og er dermed heller ikke pålagt å beregne buffer for systemviktige banker. Pilar 2-kravet ihht SREP er gjort gjeldende fra 30. juni 2018.

Kapitalbuffer banken:	Ren kjernekapital	Kjernekapital	Ansvarlig kapital
Minimumskrav til kapital Pilar 1	4,5 %	6,0 %	8,0 %
Bevaringsbuffer	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Systemrisikobuffer	3,0 %	3,0 %	3,0 %
Motsyklisk kapitalbuffer	2,0 %	2,0 %	2,0 %
Pilar 2-krav ihht SREP fra 30. juni 2018	2,3 %	2,3 %	2,3 %
Samlet kapitalkrav	14,3 %	15,8 %	17,8 %
Bankens kapital i %	22,3 %	22,3 %	22,3 %
Kapitalbuffer	8,0 %	6,5 %	4,5 %

Som det framgår av figuren er banken godt rustet til å møte både gjeldende og fremtidige kapitalkrav.

Bufferkrav banken:		2018	2017
Beregningsgrunnlag kapitalkrav		4.943.255	4.726.254
Kapitalkrav ren kjernekapital minimumskrav pilar 1	4,5 %	222.446	212.681
Bevaringsbuffer	2,5 %	123.581	118.156
Systemrisikobuffer	3,0 %	148.298	141.788
Motsyklisk kapitalbuffer	2,0 %	98.865	94.525
Pilar 2-krav ihht SREP fra 30. juni 2018	2,3 %	113.695	108.704
Samlet kapitalkrav til ren kjernekapital	14,3 %	706.885	675.854
Ren kjernekapital	22,3 %	1.101.938	1.057.362
Kapitalbuffer ren kjernekapital	8,0 %	395.053	381.508

SPARESKILLINGSBANKEN 31.12.2018

STANDARDTABELL FOR OFFENTLIGGJØRING AV OPPLYSNINGER OM FORETAKS OVERHOLDELSE AV KRAVET OM MOTSYKLISK KAPITALBUFFER

Referansedata

Konsolideringsnivå: Ikke konsolidert

Tabell 1

Geografisk fordeling av relevante kredittengasjementer

Rad		Generelle kredittengasjementer		Engasjementer i handelsporteføljen		Verdipapiriseringsengasjementer		Kapitalkrav				Vekter for kapitalkrav	Motsyklisk kapitalbuffersats
		Engasjementsbeløp for SA	Engasjementsbeløp for IRB	Summen av lange og korte posisjoner i handelsporteføljen	Verdien av engasjementer i handelsporteføljen for interne modeller	Engasjementsbeløp for SA	Engasjementsbeløp for IRB	Herav: Generelle kredittengasjementer	Herav: Engasjementer i handelsporteføljen	Herav: Verdipapiriseringsengasjementer	Totalt		
		010	020	030	040	050	060	070	080	090	100	110	120
010	Inndeling etter land												
	Norge *)	9.411.733		0		0		359.457	0	0	359.457	100,00 %	2,00 %
020	Sum	9.411.733		0		0		359.457	0	0	359.457		

Tabell 2

Størrelsen på foretaksspesifikk motsyklisk kapitalbuffer

Rad		Kolonne
		010
010	Samlet beregningsgrunnlag	4.943.255
020	Foretaksspesifikk motsyklisk kapitalbuffersats	2,00 %
030	Krav til foretaksspesifikk motsyklisk kapitalbuffer	98.865

*) Bankens utenlandske kredittengasjement på til sammen kr 17.943 er ført på Norge da utenlandsengasjementene utgjør mindre enn 2 % av bankens samlede kredittengasjement.

3.5 Kombinert kapitalbufferkrav konsolidert

Kapitalbuffer konsolidert:	Ren kjernekapital	Kjernekapital	Ansvarlig kapital
Kapitalkrav minimumskrav Pilar 1	4,5 %	6,0 %	8,0 %
Bevaringsbuffer	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Systemrisikobuffer	3,0 %	3,0 %	3,0 %
Motsyklisk kapitalbuffer 2 % fra 31. desember 2017	2,0 %	2,0 %	2,0 %
Pilar 2-krav ihht SREP fra 30. juni 2018	2,3 %	2,3 %	2,3 %
Samlet kapitalkrav	14,3 %	15,8 %	17,8 %
Konsolidert kapital i %	20,8 %	21,0 %	21,2 %
Kapitalbuffer konsolidert	6,5 %	5,2 %	3,4 %

Som det framgår av figuren er banken også på konsolidert basis med eierandelen i Verd også godt rustet til å møte både gjeldende og fremtidige kapitalkrav.

3.6 Uvektet kjernekapitalandel banken (Leverage Ratio)

Uvektet kjernekapitalandel beregnes på grunnlag av tallene ved utgangen av kvartalet.

For balanseførte poster tilsvarer engasjementsbeløpet det beløpet som benyttes i kapitaldekningsrapporteringen. Mottatte sikkerheter (finansielt pant, garantier eller andre typer sikkerheter) reduserer ikke engasjementsbeløpet, og det er ikke gjennomført motregning av utlån og innskudd.

Engasjementsbeløpet for ikke-balanseførte poster utgjør 100 prosent av engasjementsbeløpet i kapitaldekningsrapporteringen.

	2018	2017
Netto ansvarlig kapital	1.101.938	1.057.362
Eksponeringsbeløp balansen	9.215.948	8.984.140
Poster utenom balansen med ulike konverteringsfaktorer	347.013	347.739
Totalt eksponeringsbeløp	9.562.961	9.241.879
Uvektet kjernekapitalandel morbank	11,52 %	11,44 %

3.7 Uvektet kjernekapitalandel konsolidert (Leverage Ratio)

	2018	2017
Kjernekapital banken	1.101.938	1.057.362
Forholdsmessig andel av kjernekapital fra Verd	90.614	66.949
Reversering av fradrag	4.200	5.200
Interne eliminerings	-85.548	-67.724
Netto kjernekapital etter konsolidering med Verd	1.111.204	1.061.787
Totalt eksponeringsbeløp for banken	9.562.961	9.241.879
Forholdsmessig andel av eksponeringsbeløp for Verd	1.943.313	1.408.747
Eliminering av interne fordringer og kapital	-253.297	-224.998
Totalt eksponeringsbeløp etter konsolidering med Verd	11.252.977	10.425.628
Uvektet kjernekapitalandel konsolidert	9,87 %	10,18 %

4 STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

4.1 Innledning

God risiko- og kapitalstyring er et sentralt virkemiddel i bankens verdiskapning. Styret i Spareskillingsbanken har en målsetting om at bankens risikoprofil skal være lav til moderat.

Banken har ved utarbeidelse av styringsdokumenter tatt utgangspunkt i Finanstilsynets moduler på de ulike områder, og de er tilpasset bankens enkle og oversiktlige organisasjon.

Risiko- og kapitalstyringen i Spareskillingsbanken tar utgangspunkt i overordnet strategi hvor ønsket risikonivå er angitt. Det er videre utarbeidet delstrategier og policydokument for de ulike risikoområder i banken. Strategidokumentene revurderes minst årlig i sammenheng med bankens strategiprosess.

I forbindelse med risikostyringen og intern kontroll gjennomgås alle vesentlige deler av bankens virksomhet. Med utgangspunkt i risikoen knyttet til den enkelte del av virksomheten iverksettes nødvendige kontrolltiltak for å forvise oss om at arbeidsprosesser og rutiner utføres innenfor en akseptabel risiko.

Banken eksponeres for ulike typer risiko, og de mest vesentlige av de er disse:

Kredittrisiko	Er risikoen for tap som følge av at kunder eller andre motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser og at stille sikkerheter ikke dekker utestående fordringer.
Likviditetsrisiko	Er risikoen for at banken ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser og/eller ikke evner å finansiere økning i eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlig økte kostnader.
Markedsrisiko	Er risikoen for tap som følge av endringer i renterisiko, spreadrisiko, valutarisiko og aksjekursrisiko.
Operasjonell risiko	Er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

4.2 Organisering og ansvar

Risikostyringsfunksjonen er organisert slik at den sikrer gjennomføringen av bankens retningslinjer for risikoprofil og styring av risiko. Ansvar for og gjennomføring av bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre, ledelse og operative enhet.

Styret

Bankens styre har ansvar for å sørge for at banken er tilstrekkelig kapitalisert ut fra regulatoriske krav, samt påse at banken har en ansvarlig kapital som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet. Styret skal godkjenne og regelmessig vurdere retningslinjer for å påta banken risikoer. Styret skal fastsette de overordnede rammer, gi fullmakter og sørge for at det utarbeides retningslinjer for risikostyringen i banken, herunder etiske retningslinjer. Bankens samlede styre utgjør både risiko- og revisjonsutvalg og godtgjørelsesutvalg.

Adm. banksjef

Har ansvaret for implementering av risikostyringen og at risikoeksponeringen overvåkes og rapporteres til styret. Adm. banksjef er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Avdelingsledere / fagansvarlige

Den enkelte leder skal ha nødvendig kunnskap om vesentlige risikoforhold innenfor eget område. De har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor egen avdeling/eget ansvarsområde i tråd med bankens vedtatte risikoprofil. Avdelingslederne avgir årlig en oppsummerende vurdering av internkontrollen der det rapporteres oppover i organisasjonen om statusen på internkontrollen innenfor den enkeltes ansvarsområde. Rapporten danner grunnlaget for forbedringstiltak på identifiserte områder.

Risk Manager

Risk Manager har ansvar for bankens risikostyringsfunksjon.

Controller

Controller har en overvåkingsfunksjon og foretar kontroller og undersøkelser av bankens intern kontroll og styringsprosesser. Controller er bankens compliance-ansvarlige.

Revisjon

Bankens styre har fra 2018 engasjert RSM som internrevisor, og det er internrevisjonen som utarbeider en uavhengig bekreftelse på bankens ICAAP- og ILAAP-dokumenter.

Bankens eksterne revisor er som tidligere år PwC.

4.3 Risiko- og kapitalstyring

Strategisk målilde

Risiko- og kapitalstyringen i Spareskillingsbanken tar utgangspunkt i risikonivået slik det framkommer i bankens overordnede strategidokument samt overordnede rammer, fullmakter, instruksjoner og etiske retningslinjer.

Risikostrategier

Gjennom risikostrategiene fastsetter styret ønsket risikoprofil ved etablering av rammer og måltall for de ulike risikoområdene. Strategidokumentene oppdateres minimum årlig.

Risiko

Identifisering og styring av risiko er en kontinuerlig prosess som er integrert i både strategi- og budsjettprosessen. Vesentlige risikoer skal om mulig kvantifiseres gjennom forventet tap og med tilhørende behov for økonomisk kapital både under en normalsituasjon og under stresstesting.

Stresstesting

I forbindelse med vurdering av kapitalbehov gjennomføres stresstester for å analysere hvordan negative hendelser påvirker resultatet, balansen og kapitaldekningen i banken. Stresstestene gjennomføres på områdene kreditt, likviditet og marked.

Kapitalstyring

En aktiv kapitalstyring er viktig for å sikre banken soliditet over tid. Dette gjøres ved å framskrive bankens finansielle utvikling de neste tre år fram i tid under normale forhold, og en annen framskrivning der det tas hensyn til et alvorlig økonomisk tilbakeslag over minimum tre år. Ut fra en slik analyse vil bankens ledelse og styre ha et grunnlag for å vurdere kapitalbehovet framover.

Oppfølging, overvåking og rapportering

Alle avdelingsledere er ansvarlig for den daglige risikostyringen innenfor eget ansvarsområde, og de skal påse at risikoeksponeringen er innenfor de rammer som er besluttet av styret og adm. banksjef.

Compliance (etterlevelse)

Banken har etablert compliancefunksjon som skal påse at gjeldende lovgivning etterleves og at ny lovgivning blir implementert. Compliance jobber ut ifra en risikobasert tilnærming og rapporterer til Adm. banksjef.

Den overordnede risikoeksponeringen og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske rapporter til styret.

5 REGULATORISK KAPITAL (PILAR 1)

5.1 Kredittrisiko - Standardmetoden

Definisjon

Kredittrisiko defineres som risikoen for tap som følge av at kunder eller andre motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser og at stilte sikkerheter ikke dekker utestående fordringer.

Styring og kontroll

Kredittrisiko styres gjennom egne styringsdokumenter for kredittområdet og bevilgningsreglement.

Styret gjennomgår årlig bankens kredittstrategi og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Ut fra fastsatt kredittstrategi defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til adm. banksjef og ass. banksjef innenfor visse rammer. Adm. banksjef har videre delegert bevilgningsfullmakter.

Kompetente medarbeidere som har analytiske evner og god innsikt i risikoelementer knyttet til kunden er en viktig forutsetning for at banken skal kunne styre risikoen i utlånsporteføljen. Det er avdelingsleder utlån som har ansvar for å sørge for at medarbeiderne innen kredittområdet har nødvendig kompetanseutvikling.

Det skal normalt ikke ytes kreditt der kunden ikke har to alternative muligheter for tilbakebetaling, det vil si både tilstrekkelig betjeningsevne og sikkerhetsdekning.

Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Styret gjennomgår årlig bankens markedsstrategi hvor det fastsettes rammer for eksponering i rentebærende verdipapirer.

Verd Boligkreditt AS

Banken har overført deler av utlånsporteføljen til Verd. Saldo på overført portefølje pr 31.12.18 er på kr 1.506,3 mill, mens den pr 31.12.17 var på kr 1.498,8 mill.

Kreditteksponering

Tabellene nedenfor viser bankens totalengasjement mot kunder fordelt på risikoklasse, engasjementstype (næring/privat) og geografi. Løpetidstabell viser gjenstående løpetid for utlån, garantier og ubenyttet bevilgning.

Samlet engasjementsbeløp

Beløpene er oppgitt uten hensyn til eventuell sikkerhetsstillelse.

Risikoklassifisering

Det beregnes en misligholdsansynlighet neste 12 måneder for den enkelte kunde basert på kjente data. For næringsengasjementer er dette regnskap og betalingshistorikk m.m. For privatpersoner er det betalingshistorikk, innskudd og utlån m.m.

Hele porteføljen klassifiseres månedlig og kundene gis en risikoklasse fra A-K, hvor A er best. Risikoklasse K består av lån som er misligholdt over 90 dager, lån med individuelle nedskrivninger og lån til selskaper/personer som er gått konkurs. Systemet muliggjør en overvåking av risikoutviklingen i utlånsporteføljen.

Modellene er også integrert i bankens saksgangssystem, og er en del av kredittvurderingen av kunder. Bankens prising av utlån skal normalt gjenspeile risikoen knyttet til engasjementet.

	Risikoklasse	Misligholdssannsynlighet
Lav risiko	A - D	0,00 % - 0,75 %
Middels risiko	E - G	0,75 % - 3,00 %
Høy risiko	H - J	3,00 % =>
Problemengasjement	K	

Sikkerhetsdekning er ikke hensyntatt i risikoklassifiseringen under.

Pr 31.12.18	Utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuelle nedskrivninger	Gruppevise nedskrivninger	Totalt	
Lav risiko	6.215.861	162.456	426.293	0	-1.285	6.803.325	79 %
Middels risiko	1.317.993	16.623	29.161	0	-3.895	1.359.882	16 %
Høy risiko	291.797	4.659	7.275	0	-3.325	300.406	4 %
Problemengasjement	168.953	0	147	-46.464	-4.995	117.641	1 %
Ikke klassifisert	20.910	1.107	1.714	0	0	23.731	0 %
Totalt	8.015.514	184.845	464.590	-46.464	-13.500	8.604.984	100 %

Pr 31.12.17	Utlån	Garantier	Ubenyttet kreditt	Individuelle nedskrivninger	Gruppevise nedskrivninger	Totalt	
Lav risiko	5.595.288	161.963	453.702	0	-1.109	6.209.844	79 %
Middels risiko	1.314.243	22.928	28.633	0	-3.452	1.362.352	17 %
Høy risiko	282.025	4.455	6.082	0	-2.795	289.767	3 %
Problemengasjement	112.092	880	2	-15.619	-1.950	95.405	1 %
Ikke klassifisert	10.656	1.110	633	0	-194	12.205	0 %
Totalt	7.314.304	191.336	489.052	-15.619	-9.500	7.969.573	100 %

Samlet og gjennomsnittlig engasjement fordelt etter engasjementstyper (næring):

Gjennomsnittlig engasjementsbeløp er her definert som inngående beløp 2018 + utgående beløp 2018 dividert på to.

	Utlån		Garantier		Potensiell eksponering	
	2018	Gj snitt	2018	Gj snitt	2018	Gj snitt
Primærnæringer	53.339	33.590	0	5.078	4.278	20.634
Industri og bergverk	2.993	3.953	250	251	2.974	2.068
Kraftforsyning / Bygg- og anlegg	172.129	173.189	13.302	15.313	35.133	40.064
Varehandel	69.587	57.281	9.741	8.683	10.378	12.967
Overnattings- og serveringsvirksomhet	28.045	30.573	4.557	4.537	9.711	9.553
Transport, informasjon og kommunikasjon	4.513	5.022	1.168	1.316	682	743
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	32.077	31.434	15.217	14.270	120	108
Omsetning og drift av fast eiendom	724.349	715.572	16.613	16.767	1.888	6.520
Tjenesteytende næringer ellers	173.804	171.082	3.880	4.028	14.276	13.169
Sum næringskunder	1.260.836	1.221.694	64.728	70.240	79.440	105.823
Personkunder	6.754.678	6.643.215	120.117	117.851	385.150	370.998
Totalt	8.015.514	7.864.909	184.845	188.091	464.590	476.821

Brutto engasjementer fordelt på geografiske områder:

Utlån	2018		2017	
	Egen kommune	5.901.948	74 %	5.672.813
Nabokommuner	1.057.823	13 %	1.033.420	13 %
Landet for øvrig	1.038.907	13 %	991.332	13 %
Utlandet	16.836	0 %	16.739	0 %
Totalt	8.015.514	100 %	7.714.304	100 %

Garantier	2018		2017	
	Egen kommune	138.439	75 %	138.454
Nabokommuner	14.945	8 %	19.955	10 %
Landet for øvrig	30.354	16 %	32.927	17 %
Utlandet	1.107	1 %	0	0 %
Totalt	184.845	100 %	191.336	100 %

Gjenstående løpetid for engasjementene:

Engasjementstype:	Uten forfall	Under 3 mnd	3 - 12 mnd	1 -5 år	Over 5 år	Totalt
Utlån til kunder	-59.964	4.262	26.466	1.005.916	6.978.870	7.955.550
Garantier	0	1.395	7.333	27.759	148.358	184.845
Ubenyttet bevilgning	464.590	0	0	0	0	464.590
Totalengasjement	404.626	5.657	33.799	1.033.675	7.127.228	8.604.985

Nedskrivninger på utlån og garantier

Utlån til kunder vurderes til amortisert kost. Etableringsgebyrer som belastes kunden ved låneopptak, resultatføres direkte ved opprettelsen av låneengasjementet. Alle engasjementer blir fulgt opp ved månedlig gjennomgang av restanselister og overtrekkslister. Tapsutsatte engasjementer samt misligholdte lån vurderes fortløpende, og minimum en gang pr måned.

Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalt termin på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt eller innskuddskonti ikke er inndekket som avtalt innen 90 dager etter at kontoen ble overtrukket. Tapsutsatte lån er lån som ikke er misligholdt, men hvor kundens økonomiske stilling innebærer sannsynlighet for tap på et senere tidspunkt. Konstaterte tap på engasjementer er tap som regnes som endelige.

Bankens tapsvurderinger gjøres ut fra utlånsforskriften, da IFRS 9 ikke vil bli gjort gjeldende for banker som avlegger regnskapet i henhold til årsregnskapsforskriften (NGAAP) før 01.01.2020.

Individuelle nedskrivninger på lån foretas i de tilfeller hvor det foreligger objektive bevis for verdifall. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser intruffet etter første gangs bokføring.

Nedskrivningen beregnes som differansen mellom utlånets bokførte verdi og nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer, neddiskontert med lånets effektiv rente.

Det skal foretas en vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall enkeltvis på alle utlån som anses å være vesentlige. Vesentlige og spesielt utsatte engasjementer gjennomgås kvartalsvis. Når det gjelder vurdering av sikkerhet på panteobjekt ved individuelle nedskrivninger, verdsettes disse til antatt virkelig verdi på forventet tidspunkt for realisasjon eller egen overtagelse av sikkerhet.

Objektive bevis for at en gruppe av utlån har verdifall omfatter observerbare data som fører til en målbar reduksjon i estimerte fremtidige kontantstrømmer fra utlånsgruppen. Gruppevis nedskrivninger omfatter bankens vurdering av grunnlaget for verdifall på grupper av utlån med tilnærmet like risikoegenskaper. Ved vurdering av nedskrivning på grupper er bankens utlån delt i personkundemarkedet og bedriftsmarkedet.

Kreditt og forringelsesrisiko

Nedenfor fremkommer samlet engasjementsbeløp fordelt på misligholdte engasjementer og øvrige tapsutsatte engasjementer. Videre fremkommer oversikt over balanseførte og resultatførte tap inneværende år.

Misligholdte engasjement og øvrig tapsutsatte lån fordelt på kundegrupper og bransjer:

Brutto engasjement mislighold og tapsutsatte	Misligholdte engasjement	Herav ind. nedskr	Øvrig tapsutsatte	Herav ind. nedskr
Kraftforsyning / Bygg- og anlegg	25.925	-805	29.502	-27.536
Overnattings- og serveringsvirksomhet	6.051	0	0	0
Transport, info og kommunikasjon	102	0	0	0
Omsetning og drift av fast eiendom	56.428	-8.059	29.502	-27.356
Sum Næring	88.506	-8.864	29.502	-27.536
Personmarked	36.741	-5.939	13.083	-3.923
Sum engasjement	125.247	-14.803	42.585	-31.459

Brutto misligholdte og øvrig tapsutsatte engasjement fordelt på geografisk område:

	Misligholdte engasjement	Øvrig tapsutsatte
Kristiansand m/nabokommuner	71.161	42.585
Øvrige geografiske områder	54.086	0
SUM	125.247	42.585

Nedskrivninger fordelt på personmarked og bedriftsmarked:

	Person- marked	Bedrifts- marked	Totalt
Individuelle nedskrivninger 2018:			
Individuelle nedskrivninger 01.01.	0	15.619	15.619
Amortiseringseffekt	76	-547	-471
+ Økning i nedskrivning på engasjementer hvor det tidligere er foretatt ind. nedskrivning	0	22.578	22.578
+ Nye individuelle nedskrivninger	9.862	2.787	12.649
- Konstaterte tap i perioden	0	-2.858	-2.858
- Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	0	-1.053	-1.053
Sum individuelle nedskrivninger 31.12.	9.938	36.526	46.464

	Person- marked	Bedrifts- marked	Totalt
Gruppenedskrivninger 2018:			
Gruppenedskrivninger 01.01.	4.300	5.200	9.500
Periodens endring i gruppenedskrivninger	-600	4.600	4.000
Sum gruppenedskrivninger 31.12.	3.700	9.800	13.500

Resultatført tap fordelt på personmarked og bedriftsmarked:

	Person- marked	Bedrifts- marked	Totalt
Resultatført tap 2018:			
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	9.862	21.454	31.316
+/- Amortiseringseffekt	227	66	293
+ Periodens endring i gruppenedskrivninger	-600	4.600	4.000
+ Konstaterte tap på eng. som tidligere er nedskrevet	0	1.388	1.388
+ Konst. tap på eng. som tidligere ikke er nedskrevet	790	310	1.100
- Innbetalt på tidligere perioders konstaterte tap	-101	-25	-126
Sum tap på utlån og garantier	10.178	22.793	37.971

Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. I så fall er det rating fra Standard & Poor's, Moody's og /eller Fitch som er mest aktuelle.

SpareSkillingsbanken har deler av LCR-porteføljen plassert i obligasjoner med fortrinnsrett (OMF-er). For at OMF-ene skal kunne brukes i LCR-porteføljen er det blant annet krav til offisiell rating på et visst nivå. Pr 31.12.18 hadde banken plassert kr 346,7 mill i denne type papirer.

Sikkerheter

Hovedtyper av pant som benyttes ved fastsettelse av kapitalkravet er pant i bolig og fritidsbolig. Ved fastsettelse av forsvarlig verdigrunnlag legges sikkerhetens markedsverdi til grunn.

Brutto engasjement med pant i bolig er på kr 7,4 mrd, hvorav kr 6,8 mrd er vektet med 35 % i samsvar med gjeldende regelverk.

5.2 Operasjonell risiko – Basismetoden

Definisjon

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Styring og kontroll

Styring og kontroll av operasjonell risiko omfatter:

- Overordnet risikostyring og kontroll
- Operativ styring og kontroll

Bankens styring og kontroll med operasjonell risiko inngår som en viktig del bankens arbeid knyttet til risikostyring og intern kontroll. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll av operasjonell risiko er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til de ulike forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer.

Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko og således også kvaliteten i bankens drift, ligger hos den enkelte avdelingsleder. Det er etablert rutiner for registrering av operasjonelle tap.

6 TILLEGGSKAPITAL (PILAR 2)

6.1 Innledning om metodevalg ved beregning av tilleggskapital (ICAAP)

Risikostyringen i banken gjennomføres i samsvar med «Fastsatte prinsipper for risikostyring og internkontroll» som bygger på Finansforetakslovens og CRD IV-forskriften sine bestemmelser om styring og kontroll. Beregning av tilleggskapital skjer i samsvar med Rundskriv 12/2016

6.2 Kredittrisiko

Styring og kontroll

Styring og kontroll av kredittrisiko er beskrevet under punkt 5.1.

Ved vurdering av Pilar 2 tillegg på kredittrisiko vurderes følgende forhold som ikke er hensyntatt i Pilar 1:

- motpartrisiko
- avvikende høy utlånsvekst
- avvikende porteføljekvalitet på næringskunder
- underestimering av kredittrisiko for ubenyttede kredittrammer med null prosent konverteringsfaktor
- konsentrasjon mot enkeltkunder næring
- konsentrasjon mot enkeltnæringer
- restrisiko

Motpartsrisiko er primært knyttet til utlåns- og garantiporteføljen, men også til verdipapirbeholdningen i sertifikater, obligasjoner, aksjer og andeler i verdipapirfondsandeler, samt til innskudd i andre finansinstitusjoner.

Restrisiko i kredittrisikoen er risikoen for at sikkerheter det tas hensyn til ved fastsettelse av kapitalkravet for kredittrisiko er mindre effektive enn forventet. Under dette punktet vurderes kapitalbehovet ut fra et verdifall på eiendommer på 30 %.

Det utføres stressscenarioer der bankens tapsprosent økes vesentlig over tid, og økonomisk kapital vurderes ut fra beregnet kapitalbehov.

6.3 Likviditetsrisiko

Definisjon

Likviditetsrisiko er risikoen for ikke å være i stand til å oppfylle sine forpliktelser og/eller ikke evne å finansiere økning i eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlige økte kostnader.

Styring og kontroll

Styringen av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i fastlagt strategi, og likviditetsrisiko styres på overordnet nivå etter en rekke parametere hvor LCR (Liquidity Coverage Ratio), NSFR (Net Stable Funding Ratio) og bankens innskuddsdekning er blant de vesentligste.

Banken finansierer sin virksomhet gjennom innskudd fra kunder, gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og egenkapital. Det søkes å oppnå en innskuddsstruktur med mange mindre innskudd da banken ikke skal gjøre seg avhengig av store enkeltinnskudd. Når det gjelder innlånskilder for øvrig, legger banken vekt på diversifisering hvor så vel långivere, perioder og instrumenter inngår. Banken legger vekt på at likviditetsrisikoen skal være moderat.

Bankens fundingkilder

Innskudd fra kunder er bankens viktigste fundingkilde. Innskuddsdekningen, målt som innskudd i prosent av brutto utlån, var pr. 31.12.2018 på 82,3 %.

Banken er medeier i Verd Boligkreditt AS, og saldo på overført portefølje pr 31.12.18 er på kr 1.506,4 mill. Ytterligere overføring av portefølje vil kunne tilføre banken likviditet.

Banken har lagt ut egne obligasjoner på tilsammen kr 1.471,0 mill.

Forfallsstruktur:	2019	2020	2021
Obligasjonsgjeld	450 mill	600 mill	550 mill
Herav egne obligasjoner	-129 mill	0	0
Gjeld til andre kredittinstitusjoner	0	0	0
Sertifikatgjeld	0	0	0
Samlet forfall	321 mill	600 mill	550 mill

Bankens likviditet

	2018	2017
LCR	126 %	173 %
NSFR	134 %	134 %

Likviditetssituasjonen i banken er tilfredsstillende.

Det utføres månedlige stressberegninger på likviditetsområdet, og beregningene gjøres under følgende forhold:

- Ordinær drift med markedskrise,
- Drift med bankrelatert krise
- Samt en situasjon med en kombinasjon av markedskrise og bankrelatert krise.

Kapitalbehovet fastsettes til beregnet kostnad ved å skaffe tilstrekkelig funding under det scenarioet som gir høyest kostnad.

6.4 Markedsrisiko

Definisjon

Markedsrisikoen er risikoen for tap som skyldes endringer i rente, aksje-/verdipapirkurser, valutakurser og spreadutgang. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i forbindelse med rente- og valutahandel, bankens investeringer i verdipapirer og som følge av fundingaktiviteten.

Styring og kontroll

Markedsrisiko styres og overvåkes med bakgrunn i rammer vedtatt av styret og i henhold til gjeldende forskrifter. Markedsstrategien gjennomgås og revideres årlig.

I banken er markedsrisikoen begrenset, med bakgrunn i:

- Banken har den vesentlige andelen av innskudd og utlån i flytende rente
- Bankens eksponering i aksjemarkedet er ubetydelig
- Bankens transaksjoner i valuta er uvesentlig

6.4.1 Egenkapitalposisjoner og verdipapirfond

Banken har ikke handelsportefølje. Strategiske plasseringer i samarbeidspartnere klassifiseres som anleggsmidler, mens andre aksjer og andeler klassifiseres som øvrige omløpsmidler. Omløpsmidler vurderes etter laveste verdis prinsipp. Anleggsmidlene som ikke er børsnoterte nedskrives dersom virkelig verdi er lavere enn bokført verdi og verdifallet ikke ventes å være forbigående.

	Anskaffelses kost	Bokført verdi	Virkelig verdi
Omløpsportefølje, børsnoteerte	9.257	9.257	11.834
Omløpsportefølje, unoteerte *)	143.631	142.856	143.701
Anleggsporetefølje, børsnoteerte	0	0	0
Anleggsporetefølje, unoteerte **)	111.762	111.762	147.287
SUM aksjer og andeler	264.650	263.875	302.822
Netto realisert gevinst (+) / tap(-)		739	
Netto urealisert gevinst (+) / tap(-)		-388	

*) Av bankens omløpsportefølje utgjør andeler i verdipapirfond det alt vesentligste

***) Anleggsporeteføljen består av 9 ulike selskap, hvor Verd Boligkreditt og Frende Forsikring utgjør det meste av beløpet

Banken benytter regnskapsreglene etter Regnskapsloven med tilhørende Årsregnskapsforskrift for banker mv, og urealiserte gevinster er ikke regnskapsført.

6.4.2 Renterisiko

Renterisikoen oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulike gjenstående rentebindingstider. Bankens styre har vedtatt rammer for renterisikoen.

I Spareskillingsbanken er den vesentlige andelen av renterisikoen knyttet til fastrenteinnskudd fra kunder og til obligasjonsbeholdningen da det på øvrige innskudd og utlån vil kunne gjøres parallell renteskift. Bankens renterisiko er å anse som lav.

Det beregnes et tapspotensiale ved 2 % parallellforskyvning over hele rentekurven, og dette inngår i vurderingen av kapitalbehovet.

6.4.3 Spreadrisiko

Verdifall på bankens obligasjonsportefølje vil normalt være knyttet til endringer i rentekurven, men vi har sett at økning i spreaden på disse papirene har medført verdifall. Verdifallet på obligasjoner som ikke skyldes motpartsrisiko (inngår i kredittrisikoen) vurderes under kapitalbehovet på dette punktet.

Når vi beregner spreadrisiko bruker vi Finanstilsynets tabell for spreadutgangen til ratingklassene og gjenstående løpetid som obligasjonen har.

6.5 Operasjonell risiko

Med operasjonell risiko menes risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko går på tvers av bankens øvrige risikoer.

Sentrale underkategorier av operasjonell risiko er IKT risiko, forbrukervern, risiko for hvitvasking og terrorfinansiering, nøkkemannrisiko og renommé risiko.

6.6 Forretningsrisiko og strategiske risikoer

Banken er eksponert mot følgende vesentlige risikoer i tillegg til de som er gjennomgått i det overstående.

Forretningsrisiko:

Denne risikoen defineres som uventede inntekts- eller kostnadssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeadferd.

Strategisk risiko:

Strategisk risiko handler om uventede tap eller sviktende inntjening på grunn av usikkerhet knyttet til langsiktige strategiske avgjørelser som for eksempel inntreden i nye markeder eller oppkjøp, samt endringer i lover og regler.

Eierrisiko

Eierrisiko handler om anleggsaksjer hvor følgende punkter vurderes: Eierskapets strategiske betydning, størrelsen på eierandelen, juridiske og moralske forpliktelser til å «fylle på penger», viljen til å delta i emisjoner, etc.

Systemrisiko

Systemrisiko er risiko for at en ustabil finansiell situasjon blir så omfattende at det fører til en systemsvekkelse hvor økonomisk vekst og velferd blir alvorlig skadelidende.

Risiko knyttet til uforsvarlig gjeldsoppbygging

Uforsvarlig gjeldsoppbygging er knyttet til bankens uvektede kjernekapitalandel.

Kapitalbehovet knyttet opp mot disse risikoene vurderes hver for seg ut fra gitte forutsetninger.

6.7 Offentliggjøring av Pilar 2 - krav

Finanstilsynet offentliggjorde i 2018 at banken i henhold til SREP er blitt pålagt et samlet Pilar 2- krav på 2,3 % fra 30. juni 2018. Samlet krav til ren kjernekapital utgjør dermed 14,3 %, mens samlet krav til ansvarlig kapital utgjør 17,8 %. Med ren kjernekapitaldekning på 22,3 % har ikke banken vansker med å innfri noen av disse kravene.

7 OPPSUMMERING

Bankens styring og kontroll med risikoområdene inngår som en viktig del bankens arbeid med risikostyring og intern kontroll. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til de ulike forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer slik at banken har en gjenværende risiko som er innenfor de fastsatte rammer.